

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 24 maja 2023 r.

Znak: ZPS-3.431.11.7.2023.PM

**Pani
Wioletta Kaszak
Starosta Choszczeński**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 18-21 kwietnia 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w powiecie choszczeńskim. Czynności kontrolne prowadzone były w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie mieszczącym się przy ul. Bolesława Chrobrego 27a, wykonującym zadania organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz w siedzibie Starostwa Powiatowego w Choszczynie ul. Nadbrzeźna 2. Kontrolę na podstawie upoważnienia nr 48/2023 z 27 marca 2023 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Patrycja Matuszewska – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Justyna Jarczewska – starszy inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli był sposób realizacji przez powiat choszczeński wybranych zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 21 kwietnia 2023 r. oraz realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie w dniach 21-22 i 25-27 lutego 2019r. oraz w Starostwie Powiatowym w Choszczynie w dniach 28 lutego – 1 marca 2019 r. Ustaleń kontroli dokonano na podstawie analizy dokumentacji dotyczącej kontrolowanych zagadnień, informacji udzielonych przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie na podstawie Upoważnienia nr 15/2023 z dnia 17 kwietnia 2023 r. wydanego przez Starostę Choszczeńskiego.

akta kontroli str. 4

Działalność powiatu choszczeńskiego w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z uchybieniami³.

¹ Ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Starostą Choszczeńskim jest Pani Wioletta Kaszak. Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie jest Pani Monika Rodyk. W okresie objętym kontrolą nie było zmian na powyższych stanowiskach.

Oceny dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez powiat choszczeński następujących zadań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu dotyczącego rozwoju pieczy zastępczej.

W okresie objętym kontrolą powiat realizował jeden program dotyczący rozwoju pieczy zastępczej na lata 2022-2024, przyjęty Uchwałą Nr XXVII/228/2022 Rady Powiatu w Choszczynie z dnia 7 kwietnia 2022 r. z mocą obowiązującą od dnia podjęcia. Poprzedni program uchwalony został na lata 2019-2021, przyjęty Uchwałą Nr V/40/2019 Rady Powiatu Choszczeńskiego z dnia 12 kwietnia 2019 r. z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r. Zgodnie z oświadczeniem dyrektora centrum – z upoważnienia Starosty – *Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Choszczeńskim na lata 2022-2024 obejmuje zagadnienia dotyczące organizowania pieczy zastępczej w Powiecie Choszczeńskim w sposób ciągły. Treść programu wskazuje cyt. "W związku z upływem okresu obowiązywania dotychczasowego programu rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Choszczeńskim na lata 2019-2021 opracowano kolejny Program, który w dużej mierze jest kontynuacją dotychczas realizowanego". [...] W systemie ciągłym prowadzone są m.in. nabór kandydatów na rodziny zastępcze, promowanie rodzicielstwa zastępczego, zabezpieczanie i wypłacanie środków finansowych na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zapewnienie dzieciom miejsca w pieczy i inne. Podjęcie uchwały w przedmiotowej formie wynika jedynie ze względów formalno-prawnych. Nieprzyjęcie programu we wcześniejszym terminie, nie wpłynęło na podejmowane przez nas starania w obszarze pieczy zastępczej.* Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia oraz to, że między uchwałami nie został przekroczony okres 3 lat, jak również faktyczne realizowanie od 1 stycznia do 7 kwietnia 2022 r. zadań ujętych w Programie, należy uznać, że ciągłość w opracowaniu i realizacji Programu została zachowana.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie składał roczne sprawozdania z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wraz z zestawieniem potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej, na podstawie którego opracowywane były kolejne programy.

W programie ujęte zostały: sytuacja pieczy zastępczej w powiecie, kierunki rozwoju pieczy zastępczej, cele główne, cele szczegółowe, coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych, realizatorzy i odbiorcy programu, źródła finansowania oraz monitorowanie realizacji działań.

W ramach realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej na terenie powiatu prowadzono działania w obszarach m.in.: pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, tworzenie warunków do powstawania nowych rodzin zastępczych, wsparcie istniejących form pieczy zastępczej, doskonalenie zawodowe kadr działających w obszarze pieczy zastępczej. Powiat podejmował w w/w zakresie szereg działań, w tym:

- promowanie rodzicielstwa zastępczego,
- zapewnienie szkoleń dla kandydatów oraz osób pełniących już funkcję rodziny zastępczej,
- udzielanie wsparcia specjalistycznego rodzinom zastępczym,
- zapewnienie wsparcia finansowego dla rodzin zastępczych,
- tworzenie rodzin zastępczych.

W wyniku ww. działań rodziny zastępcze miały możliwość korzystania ze specjalistycznego wsparcia oraz szkoleń, miały zapewnione świadczenia. Dzięki działaniom promocyjnym udało się pozyskać i utworzyć nowe rodziny zastępcze.

2. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

W celu pozyskiwania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej podejmowano następujące działania:

- publikacja plakatów promujących rodzinną pieczę zastępczą,
- kontynuacja akcji „Projekt rodzina-Podziel się Miłością”,
- realizacja i publikacja filmiku z udziałem Starosty Choszczeńskiego oraz rodzinami zastępczymi, promującego rodzinną pieczę zastępczą,
- zamieszczenie informacji na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie, w mediach społecznościowych, funpage’u centrum,
- wystawienie roll-upa dotyczącego rodzinnej pieczy zastępczej,
- udział w licznych lokalnych imprezach, na których promowano ideę rodzicielstwa zastępczego (np. festyn na powitanie lata, WOŚP, konkurs plastyczny „Mój wymarzony dom”),
- rozmowy z potencjalnymi kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej/prowadzenia rodzinnego domu dziecka,
- coroczne przyznawanie statuetki „PCPR-owski Anioł Dobroci”, za uznanie i docenienie za pracę, pomoc i zaangażowanie na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

W wyniku podjętych działań w okresie objętym kontrolą zawiązanych zostało 6 rodzin zastępczych spokrewnionych, 7 niezawodowych i 1 zawodowa.

Sposób kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz funkcjonowanie rodzin zastępczych sprawdzono na podstawie analizy dziesięciu rodzin. Analizie poddano zgodność postępowania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od momentu zgłoszenia się kandydatów wyrażających chęć ustanowienia ich rodziną zastępczą lub wydania postanowienia przez sąd do umieszczenia dzieci w tej rodzinie, a w szczególności: weryfikację spełnienia przez kandydatów wymagań określonych w ustawie, zweryfikowanie danych w rejestrze z dostępem ograniczonym, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym⁴, przeprowadzanie szkoleń, wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych, aktualizowanie co dwa lata zaświadczeń lekarskich potwierdzających, że prowadzący rodzinę zastępczą są zdolni do sprawowania opieki i opinii psychologicznych o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, umieszczanie dzieci w rodzinach, przyznawanie rodzinom świadczeń, dokonywanie ocen rodzin, obejmowanie wsparciem koordynatora, udzielanie wsparcia i pomocy.

lp.	oznaczenie rodzin	opis sytuacji/stwierdzone nieprawidłowości
1. - rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie

⁴ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 31).

		<p>przebywał 1 pełnoletni wychowanek. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, udziału w grupie wsparcia, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie kontrolowany rodzina skorzystała tylko ze szkolenia „Skuteczna komunikacja z dzieckiem w rodzinie zastępczej”. W okresie objętym kontrolą rodzina nie była oceniana. Terminowo otrzymała świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Rodzina korzystała ze wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.</p>
2. - rodzina zastępcza zawodowa	<p>Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne. Zaświadczenie lekarskie wydane zostało przez felczera medycznego, co jest niezgodne z art. 42 ust. 1 pkt 5a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 3 dzieci. Rodzina miała zapewniony dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej, udziału w grupie wsparcia. Brała udział w szkoleniach, dzieci miały zapewnioną pomoc specjalistyczną. W okresie kontrolnym rodzina nie była oceniana. Terminowo otrzymywała należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z powodu niepełnosprawności dziecka, utrzymanie lokalu mieszkalnego. Rodzina korzystała ze wsparcia koordynatora.</p>
3. - rodzinny dom dziecka	<p>Rodzinny dom dziecka utworzony przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w domu przebywało 7 dzieci. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, szkoleń, udziału w grupie wsparcia. Prowadząca rodzinny dom dziecka jest Liderem w Klubie Rodzica Zastępczego. Dzieci korzystały z pomocy specjalistycznej. W okresie kontrolowanym prowadząca rodzinny dom dziecka nie była oceniana. Rodzinie terminowo wypłacane były należne świadczenia, m.in. na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, utrzymanie lokalu mieszkalnego. Rodzina objęta pomocą koordynatora.</p>
4. - rodzina zastępcza niezawodowa	<p>Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowało się aktualne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Opinia psychologa o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wydana została 28 kwietnia 2022 r., natomiast organizator rodzinnej pieczy zastępczej wstępnej akceptacji dokonał już 4 stycznia 2022 r. i rodzina przeszła szkolenie (12 lutego-6 marca 2023 r.). Zgodnie z art. 43 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (przed nowelizacją z 1 lutego 2023r.), wstępna akceptacja powinna być dokonana po spełnieniu</p>

		<p>przez kandydatów wszystkich wymogów określonych w art. 42 ust. 1 i 2. Zatem wstępna akceptacja została dokonana niezgodnie z przepisami ustawy. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci (.....). Dyrektor centrum wyjaśnił, że przekroczenie dozwolonej liczby dzieci w rodzinie o 3 osoby wynikało z konieczności natychmiastowego zabezpieczenia dzieci w pieczy zastępczej. Z wyjaśnień dyrektora wynika, że podejmował on działania celem umieszczenia dzieci w innej rodzinie zastępczej, jednak bezskutecznie. Przekroczenie ustawowej liczby dzieci w rodzinie zastępczej narusza przepis art. 53 ust. 1 ustawy. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, specjalistycznej pomocy dla dziecka, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy prawnej, szkoleń. Otrzymała należne świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz świadczenie w związku z przyjęciem dzieci. W okresie objętym kontrolą rodzina oceniana była raz – ocena pozytywna. Ocena dokonana została 3 lutego 2023 r., jednak w dokumentacji z oceny uwzględnionych jest tylko 2 dzieci. Dyrektorowi wskazano na konieczność rzetelnego sporządzania dokumentacji. Ponadto ocena rodziny nie została sporządzona w konsultacji z asystentem rodziny pracującym z rodziną biologiczną dzieci. Stanowi to naruszenie art. 133 ustawy. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.</p>
5. – rodzina zastępcza zawodowa	<p>Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 3 dzieci. Rodzina miała zapewniony m.in. kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej i szkoleń. W okresie kontrolowanym była oceniana raz z wynikiem pozytywnym. Ocena dokonana została z przekroczeniem terminu o prawie rok (pierwsza 22.04.2021 r., a kolejna 12.04.2023 r.). Stanowi to naruszenie art. 134 ust. 2 ustawy. Rodzina terminowo otrzymywała świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.</p>
6. – rodzina zastępcza niezawodowa	<p>Rodzina utworzona przed okresem objętym kontrolą. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologiczne. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 3 dzieci. Rodzina miała zapewniony m.in. kontakt z innymi rodzinami, dostęp do poradnictwa, pomocy prawnej i szkoleń. W okresie kontrolowanym była oceniana raz z wynikiem pozytywnym. Ocena dokonana została z przekroczeniem terminu o prawie rok (pierwsza 31.01.2020 r., a kolejna 17.01.2022 r.). Dyrektor centrum wyjaśnił, że pracownik „sugerując się zapisem ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej a dokładnie mówiąc artykułem 134 pkt 2 [...], stwierdził, że ocenę rodziny zastępczej można dokonać po upływie roku do dwóch lat. Dlatego też powyższa ocena została dokonana przed upływem terminu 2 lat. Zapis ustawy</p>

		wskazuje, że ocena powinna być dokonana po upływie roku, ale nie doprecyzowuje ostatecznego terminu jej dokonania dlatego zapis ustawy został tak zinterpretowany przez pracownika”. Wyjaśniono dyrektorowi, że jest to błędna interpretacja przepisu. W tym przypadku ocena rodziny zastępczej została dokonana niezgodnie z przepisami ustawy. Rodzina terminowo otrzymywała świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dzieci. Rodzina objęta była wsparciem koordynatora.
7. - rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina utworzona przez sąd 6 września 2022 r. Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie zgłosiła się 15 września 2022 r. Osoby te zostały zweryfikowane w Rejestrze Sprawców Przepisów na tle Seksualnym. W aktach rodziny znajdowały się zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia tej funkcji. Opinie psychologiczne wystawione były 2 listopada 2022 r., natomiast organizator rodzinnej pieczy zastępczej wstępnej akceptacji dokonał 14 października 2022 r. Zgodnie z art. 43 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (przed nowelizacją z 1 lutego 2023r.) wstępna akceptacja powinna być dokonana po spełnieniu przez kandydatów wszystkich wymogów określonych w art. 42 ust. 1 i 2. Zatem wstępna akceptacja została dokonana niezgodnie z przepisami ustawy. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 6 dzieci – rodzeństwo. W okresie kontrolowanym rodzina nie była oceniana. Rodzina miała zapewniony m.in. dostęp do poradnictwa, specjalistycznej pomocy dla dziecka, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, pomocy prawnej, szkoleń. Terminowo otrzymywała należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Rodzina objęta pomocą koordynatora.
8. - rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina utworzona przez sąd 7 grudnia 2022 r. Do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zgłosiła się już 10 listopada 2022 r. Kandydaci zostali zweryfikowani w Rejestrze Sprawców Przepisów na tle Seksualnym. W aktach rodziny znajdowały się zaświadczenia lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej z dnia 31.01.2023 r. oraz opinie psychologiczne o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia tej funkcji z dnia 21.11.2022 r. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wstępnej akceptacji dokonał 10 listopada 2022 r., a kandydaci szkolenie odbyli w terminie 05.11.2022 r.-04.12.2022r. Zgodnie z art. 43 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (przed nowelizacją z 1 lutego 2023r.) wstępna akceptacja powinna być dokonana po spełnieniu przez kandydatów wszystkich wymogów określonych w art. 42 ust. 1 i 2. Zatem wstępna akceptacja została dokonana niezgodnie z przepisami ustawy. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała możliwość udziału w grupie wsparcia, kontaktu z innymi

		rodzinami zastępczymi, szkoleń, pomocy specjalistycznej dla dzieci. W okresie objętym kontrolą rodzina nie była oceniana. Terminowo otrzymywała należne świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz w związku z przyjęciem dziecka. Rodzina objęta pomocą koordynatora.
9. - rodzina zastępcza niezawodowa	Rodzina utworzona przez sąd 28 listopada 2022 r. Do organizatora rodzinnej pieczy zastępczej zgłosiła się 3 stycznia 2023 r. Kandydaci zostali zweryfikowani w Rejestrze Sprawców Przestępstw na tle Seksualnym. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologa. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wstępnej akceptacji dokonał zgodnie z przepisami ustawy. Rodzina odbyła wymagane szkolenie. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 1 dziecko. Rodzina miała m.in. możliwość korzystania z poradnictwa, pomocy prawnej, kontaktu z innymi rodzinami zastępczymi, korzystała ze szkoleń. W okresie objętym kontrolą rodzina nie była oceniana. Terminowo otrzymywała świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Rodzina objęta pomocą koordynatora.
10. - rodzina zastępcza zawodowa	Rodzina utworzona przed okresem kontrolnym. W aktach znajdowały się aktualne zaświadczenia lekarskie oraz opinie psychologa. Na dzień kontroli w rodzinie przebywało 9 dzieci (.....). W roku 2019 w rodzinie umieszczono rodzeństwo, a w 2023 r. kolejne rodzeństwo, pomimo braku wolnych miejsc w rodzinie. Dyrektor centrum wyjaśnił, że „w dniu 17.04.2023 r. trafiło tam rodzeństwo z rodziny zastępczej zawodowej z uwagi, iż Przekazane rodzeństwo nie ma nikogo bliskiego z rodziny, kto mógłby się nimi zaopiekować i sprawować nad nimi pieczę zastępczą jak również rodzice biologiczni nie wykazują chęci odzyskania dzieci [...]. PCPR w Choszcznie wystosowało zapytanie do PCPR-ów i MOPR-ów na terenie całego kraju czy istnieją możliwość umieszczenia dzieci na terenie innych powiatów, jednak nie uzyskano odpowiedzi pozytywnej. Dlatego dla dobra dzieci umieszczono je w rodzinie zastępczej zawodowej u mimo przekroczenia limitu ustawowego”. Przekroczenie ustawowej liczby dzieci w rodzinie zastępczej narusza przepis art. 53 ust. 1 ustawy. Rodzina miała zapewniony kontakt z innymi rodzinami, korzystała z poradnictwa, szkoleń, dzieci miały zapewnioną pomoc specjalistyczną. W okresie kontrolowanym rodzina była oceniana raz, z wynikiem pozytywnym. Ocena rodziny dokonana została z naruszeniem terminu. Pierwsza ocena dokonana została 16.11.2020 r., a kolejna dopiero 28.10.2022 r. Stanowi to naruszenie art. 134 ust. 2 ustawy. Rodzina terminowo otrzymywała należne świadczenia m.in. na pokrycie kosztów utrzymania, utrzymanie lokalu mieszkalnego. Rodzina objęta pomocą koordynatora.

akta kontroli str. 15-25, 48-162

Na dzień kontroli w centrum pracowało 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Każdy z nich obejmował wsparciem od 20 do 24 rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka. Przyczyną takiego stanu rzeczy był brak pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, co w konsekwencji spowodowało objęcie wsparciem wszystkich rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka opieką koordynatorów. Przekroczenie liczby rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej narusza przepis art. 77 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zakresy obowiązków koordynatorów zawierały m.in. realizację zadań zastrzeżoną dla organizatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz wynikającą z innych ustaw np. ustawy o pomocy społecznej. Przed sporządzeniem niniejszego wystąpienia pokontrolnego do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego wpłynęła informacja od dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie „[...] 09.05.2023 r. został przeorganizowany system pracy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej w tutejszej jednostce. Obecnie w PCPR w Choszcznie zatrudnionych jest 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, a organizator pieczy zastępczej liczy 3 osoby, łącznie z pracownikiem socjalnym, który w dniu dzisiejszym podjął zatrudnienie. Jednocześnie informuję, iż zostały poprawione zakresy obowiązków koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej stosownie do zapisów art. 77 ustawy [...]”. Pismem z dnia 18 maja 2023 r. dyrektor centrum doprecyzował powyższe informacje. Wynika z nich, że każdy z 2 zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej „ma pod swoją opieką 15 rodzin zastępczych, a reszta rodzin zastępczych została objęta opieką pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej”. W związku z powyższym odstępuje się od wydania zalecenia w opisanym zakresie.

akta kontroli str. 163, 169-170, 202

Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez grupy wsparcia i specjalistyczne poradnictwo.

W okresie objętym kontrolą odbyły się 4 szkolenia dla kandydatów do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej (do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej) oraz 1 szkolenie było w trakcie realizacji. Szkolenia realizowane przez Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej oraz przez Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Szczecinie. Szkolenie ukończyło 18 kandydatów, a 1 osoba jest w trakcie odbywania szkolenia. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie oświadczył, iż „posiada zabezpieczone środki finansowe na zadanie określone w art. 43 ust. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej [...]”.

W ramach wspierania rodzin zastępczych ustalono, że rodziny zastępcze miały zapewniony dostęp do pomocy psychologicznej, pomocy prawnej, kontakt z innymi rodzinami zastępczymi, poradnictwo, udział w grupie wsparcia, a także szkolenia podnoszące kompetencje, m.in. „Skuteczna komunikacja z dzieckiem w rodzinie zastępczej”, „Akademia świadomego rodzica”, „Szkolenie podstawowe dla liderów Klubów Rodzica Zastępczego”, „Zagrożenia z Internetu – źródło pogłębiania procesu demoralizacji u dzieci i młodzieży”, „Regulacje prawne w zakresie systemu pieczy zastępczej”, „Płodowy Zespół Alkoholowy”. Ponadto rodziny odbyły spotkania z suicydologiem w temacie „Samouszkodzenia oraz zachowania samobójcze” oraz z przedstawicielem straży pożarnej, na którym omówione zostały zagrożenia związane z ulatnianiem się czadu.

akta kontroli str. 26-30, 48-162

3. Zapewnianie dzieciom pieczy zastępczej.

Sprawozdania dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie, na podstawie których został opracowany program rozwoju pieczy zastępczej, zawierały informacje o potrzebach powiatu w zakresie miejsc w pieczy zastępczej oraz ustalały kierunki rozwoju pieczy zastępczej. W trakcie kontroli stwierdzono, że powiat nie posiada placówek opiekuńczo-wychowawczych na swoim terenie. Rodzinna piecza zastępcza, mimo utworzenia w okresie kontrolowanym nowych rodzin zastępczych i zabezpieczania pieczy dzieciom na swoim terenie nadal wymaga kontynuacji działań w tym zakresie. Na dzień kontroli w powiecie funkcjonowały 64 rodziny zastępcze oraz 1 rodzinny dom dziecka.

rodzaj pieczy	liczba miejsc	liczba dzieci i osób pełnoletnich umieszczonych na dzień kontroli
rodzina zastępcza spokrewniona	X	55
rodzina zastępcza niezawodowa	66	50
rodzina zastępcza zawodowa	9	15
rodzinny dom dziecka	8	7
placówka opiekuńczo-wychowawcza	0	0
wszystkie rodzaje pieczy	83	127

Najwięcej dzieci umieszczonych było w spokrewnionych rodzinach zastępczych oraz w rodzinach niezawodowych. Najczęstszymi przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej był alkoholizm rodziców oraz niewydolność opiekuńczo-wychowawcza rodziców. Na ostatni dzień kontroli tj. 21 kwietnia 2023 r. tylko jedno dziecko oczekiwało na umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej. Zgodnie z informacją dyrektora centrum, umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej zaplanowane zostało na dzień następny tj. 22 kwietnia 2023 r.

Rotacja dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu w okresie objętym kontrolą przedstawia się następująco:

lp.	rodzaj pieczy zastępczej	liczba dzieci umieszczonych w pieczy w okresie objętym kontrolą		liczba dzieci, które opuściły pieczę	liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
		na terenie powiatu	poza powiatem		
1.	rodzina zastępcza spokrewniona	10	1	11	4
2.	rodzina zastępcza niezawodowa	23	1	9	1
3.	rodzina zastępcza zawodowa ogółem, w tym:	2	0	3	2
3.1.	pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	0	0	0	0
3.2.	specjalistyczna	0	0	0	0
4.	rodzinny dom dziecka	5	0	9	8

5.	placówka opiekuńczo-wychowawcza	0	0	0	0
6.	piecza ogółem	40	2	32	15

Powiat zabezpiecza miejsca w pieczy zastępczej dzieciom na swoim terenie. W okresie objętym kontrolą poza powiatem umieszczono 2 dzieci (w rodzinie zastępczej spokrewnionej oraz w rodzinie niezawodowej).

W okresie objętym kontrolą żadne dziecko poniżej 10 roku życia nie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz żadne dziecko nie zostało przeniesione z rodzinnej pieczy zastępczej do instytucjonalnej.

W okresie objętym kontrolą, przed umieszczeniem w pieczy rozdzielono 1 rodzeństwo dwuosobowe (.....). W tym przypadku zgodę na przejęcie opieki tylko nad wyraziła, natomiast opiekę nad przejęła, a po zmianie postanowienia sądu został umieszczony w rodzinie zastępczej u Rodzeństwo utrzymuje ze sobą kontakt.

Na dzień kontroli w 1 rodzinie zastępczej zawodowej (.....) przebywało 9 dzieci. W 2019 r. w rodzinie umieszczone zostało rodzeństwo, natomiast w 2023 r. kolejne rodzeństwo, pomimo braku miejsc. Przekroczenie liczby dzieci o 3 osoby stwierdzono również w 1 rodzinie zastępczej niezawodowej (.....). Stanowi to naruszenie art. 53 ustawy w rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinie zastępczej niezawodowej, w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż troje dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletność [...]. W razie konieczności umieszczenia w rodzinie zastępczej rodzeństwa [...] jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci.

W okresie objętym kontrolą 6 rodzin spokrewnionych i 3 niezawodowe zostało rozwiązanych w związku z usamodzielnieniem wychowanków, 2 rodziny niezawodowe na własny wniosek, 1 rodzina spokrewniona z powodu powrotu dziecka do rodziny biologicznej oraz 2 z innych przyczyn (spokrewniona i niezawodowa).

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Powiat choszczeński nie prowadzi placówek opiekuńczo-wychowawczych.

akta kontroli str. 31-45, 163-168

5. Prowadzenie rejestru danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka.

Rejestr osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej i prowadzących rodzinny dom dziecka na podstawie upoważnienia Starosty Choszczeńskiego Nr 53/2022 z dnia 31 grudnia 2022 r. prowadził dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie. Rejestr zawierał wszystkie elementy określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą rejestr był przekazywany 2 razy.

akta kontroli str. 31-32, 46

5. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w dniach 21-22 i 25-27 lutego 2019 r. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie oraz w dniach 28 lutego-1 marca 2019 r. w Starostwie Powiatowym w Choszczynie.

W związku ze stwierdzonymi podczas ostatniej kontroli nieprawidłowościami zostały wydane zalecenia pokontrolne:

- 1) Weryfikować przed nawiązaniem stosunku pracy oraz przed powierzeniem rodzicom zastępczym opieki nad dzieckiem osoby pod kątem zamieszczenia ich danych w rejestrze, o którym mowa w ustawie o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym.
- 2) Przestrzegać przepisów art. 47 ust. 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przy przekazywaniu wniosków do sądu celem uregulowania sytuacji prawnej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.
- 3) Plany pomocy dziecku umieszczonego w pieczy zastępczej sporządzać we współpracy z asystentem rodziny/podmiotem organizującym prace z rodziną, zgodnie z art. 77 ust. 3 pkt 2 ustawy.
- 4) Zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej.
- 5) Prowadzić kontrole w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego zgodnie z art. 38b ust. 2 i 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
- 6) Zintensyfikować działania mające na celu zapewnienie miejsc w pieczy zastępczej adekwatnie do potrzeb powiatu.

Ad. 1)

W okresie objętym kontrolą zatrudnionych zostało 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zostali oni zweryfikowani w rejestrze, ale w przypadku 1 osoby wydruk z dokonania weryfikacji został sporządzony dopiero po ponad 3 tygodniach. Dyrektor wyjaśnił, że pracownik został zweryfikowany, ale nie została wydrukowana informacja z rejestru, dopiero po dopatrzeniu się braku dokumentu zostało to natychmiast skorygowane. Wszystkie osoby przed powierzeniem opieki nad dzieckiem (z wyjątkiem powierzenia opieki nad dzieckiem przez sąd) zostały zweryfikowane w rejestrze zgodnie z obowiązującymi przepisami. **Zalecenie jest realizowane.** Należy wskazać, że w związku z nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, obowiązują w tym zakresie przepisy przejściowe.

Ad. 2)

Wobec wszystkich dzieci, których przepis dotyczył, organizator rodzinnej pieczy zastępczej składał wnioski do sądu celem uregulowania ich sytuacji prawnej. **Zalecenie jest realizowane.**

Ad.3)

Skontrolowano plany pomocy 10 dzieci. We wszystkich przypadkach dokument sporządzany był we współpracy z asystentem rodziny bądź podmiotem organizującym pracę z rodziną. **Zalecenie jest realizowane.**

Ad.4)

Zalecenie zrealizowane. Opracowanie i realizacja programu rozwoju pieczy zastępczej zostały szczegółowo opisane w pkt 1 wystąpienia pokontrolnego.

Ad.5)

W okresie objętym kontrolą przeprowadzonych zostało 14 kontroli w rodzinach zastępczych oraz rodzinnym domu dziecka. Kontrole przeprowadzone były przez dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie, jako osobę upoważnioną na podstawie Uchwały Nr 311/2020 z dnia 8 września 2020 r. Zarządu Powiatu Choszczeńskiego. **Zalecenie zrealizowane.**

Ad. 6)

Powiat podejmował szereg działań promujących rodzicielstwo zastępcze. Działania podejmowane wśród społeczności lokalnej, poprzez media, portale społecznościowe. W okresie objętym kontrolą żadne dziecko nie zostało umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej, a tylko 2 w rodzinnej pieczy poza powiatem u osób spokrewnionych. **Zalecenie zostało zrealizowane.** Wskazana jest kontynuacja działań celem zwiększania liczby miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej.

akta kontroli str. 171-194

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone uchybień /nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none">1) przekroczenie liczby dzieci w 1 rodzinie zastępczej zawodowej oraz 1 niezawodowej,2) w przypadku 1 rodziny zastępczej zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zostało wydane przez felczera medycznego,3) w 3 przypadkach przekroczono termin drugiej oceny rodziny zastępczej,4) w 1 przypadku ocena rodziny zastępczej dokonana bez asystenta rodziny,5) w 3 przypadkach dokonano wstępnej akceptacji bez potwierdzenia spełniania przez kandydatów wszystkich wymogów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.
przyczyny stwierdzonych uchybień /nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none">- przeoczenie- mylna interpretacja przepisów ustawy- brak miejsc w pieczy zastępczej w przypadku konieczności natychmiastowego umieszczenia dziecka
skutki stwierdzonych uchybień /nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none">1) liczba dzieci w 2 rodzinach zastępczych ponad limit,2) zaświadczenie lekarskie wydane przez osobę nieuprawnioną,3) nieterminowa ocena rodzin zastępczych,4) brak możliwości wpływu asystenta rodziny na ocenę rodziny zastępczej,5) brak pełnej informacji o spełnianiu wymagań w stosunku do osób tworzących rodziny zastępcze.
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybień /nieprawidłowości	Starosta Choszczeński, dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej
uprawnienia jednostki kontrolowanej	jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do zaleceń pokontrolnych w terminie 7 dni od daty otrzymania wystąpienia
wpis w książce kontroli	3/2023

wystąpienie otrzymują	1) Starosta Choszczeński 2) Wojewoda Zachodniopomorski
-----------------------	---

W celu podniesienia efektywności pracy powiatu choszczeńskiego w zakresie pieczy zastępczej

wydaję zalecenia

zwykłe:

- 1) dokonywać wstępnej kwalifikacji kandydatów na rodziców zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka na podstawie oceny spełniania warunków, o których mowa w art. 42 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) dokumentować spełnienie przez kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej oraz funkcjonujące rodziny zastępcze wymagań zawartych w art. 42 ust. 1 pkt 5a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) oceny rodzin zastępczych dokonywać zgodnie z art. 133 i 134 ust. 2 ustawy,

znaczące:

- 1) nie przekraczać liczby dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zgodnie z art. 53 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

.....

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego:

.....

Właściwe podpisy na oryginale